

מהמזבח, מחשבת פיגול היא, וניתן להעמיד באופן זה.

אלא לרבה דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח, והלן בראש המזבח כשר הוא, אם כן ליתא למחשבתו שהרי אפילו אם היה מקיים מחשבתו בפועל לא היה פוסל בכך את ההקטרה, וכל שכן שלא עשה כן אלא רק חישב זאת. ואם כן חזרה הקושיא, אם אור מזבח כמזבח, כיצד תיתכן מחשבת פיגול בעולת העוף?

ומתצינן: לרבה נמי משכחת לה מחשבת פיגול באופן כגון דאמר הכהן הריני מולקה על מנת להורידה מהמזבח קודם עמוד השחר ולהעלותה לאחר עמוד השחר. ולפי שהקטרה זו וודאי פסולה היא, כי מאחר ובעת עמוד השחר לא היתה על המזבח אלא על הרצפה, חל בה פסול לינה. ונמצא שחישב לעשות בה הקטרה פסולה.

ומיושב אם כן, שאפילו אם אור מזבח כמזבח, מכל מקום תיתכן מחשבת פיגול בעולת העוף.

וממשיך רב שימי בתמיהתו על רבא בר חנן:

אתה באת בדבריך להוכיח מעולת העוף שאור מזבח אינו חשוב כמזבח, ואדרבה, להך גיסא מיהא תיפשוט כצד השני, דאור מזבח כמזבח דמי. דאי סלקא דעתך אורי מזבח לאו כמזבח דמי, אם כן חטאת העוף א-19 פסולה וכגון שנמלקה שלא לשמה, הרי שאם עלתה כבר למזבח ומלקה שם⁽¹⁾ [שאף על פי שמליקתה נעשית למטה, הרי שנינו שאם מלקה בכל מקום במזבח, כשירה], דינה עתה הוא ככל הפסולים שעלו לא ירדו. ואם כן היכי מזה מרמזה? הרי בשעת הזאתו הוא מנתקה מהמזבח לאורו, וע"י כך הוה ליה דמה ירוד שדינו לא לעלות עוד,⁽²⁾ וכיצד רשאי הוא להזות?⁽³⁾

וכמו כן שאר דמים פסולים של בהמה שעלו על המזבח, שלדעת רבן גמליאל לא ירדו אלא ימשיך זריקתם, היכי זריק להו מרמזה? הרי זריקה נעשית מרחוק, וכשזורק מן האור ניתק הדם מן המזבח ונחשב ירוד? אלא בהכרח אור מזבח נחשב כמזבח, ולכך, אף בעת הזריקה מן האור נחשב הדם כמונח על המזבח.

ודוחה הגמרא: ניתן לעשות זריקה שלא מן האור באופן דמגע להו ומקריב הדם אצל

1. כי אכן דין הדם לירד מחמת פסולו ואין להזותו כלל.

ובזבח תודה תמה על דברי רש"י בהמשך, על מה ששאלה הגמרא מעין זה לגבי זריקת דם פסול של בהמה שעלה כיצד נעשה, הרי בעת זריקתו נפסל משום ירוד. ופירש רש"י, דהיינו לדעת רבן גמליאל, ומשמע מפירושו שקושיא ראשונה הנה אף לדעת רבי יהושע, ומדוע?

3. הקשה המקדש דוד [ז ד ד"ה ואותן], לדעת

1. כן פירש רש"י. והקשה בטהרת הקדש, למה לו לפרש דווקא באופן זה שנעשית מליקתה בראש המזבח, ולא פירש באופן שמלקה על הקרקע ולאחר מכן העלה אותה על המזבח קודם הזאת דמה?!

2. לעיל [פזב] כתבו התוס' שקושיא זו הנה לדעת רבן גמליאל הסובר שדם פסול שעלה לא ירד ויש ליתן מתנותיו. והיינו, שלדעת רבי יהושע הסובר שלא נאמר דין זה בדם, לא קשה,

אמר רב אשי: אי באופן דנקט להו הכהן ומחזיק בידו את הקרבן הפסול ועומד בראש המזבח, הכי נמי שחשוב הקרבן כמונח על המזבח ובוה כלל לא נסתפקנו, ואין זה נוגע לנדון של אויר מזבח כמזבח או לא, כי מאחר והכהן עצמו עומד על המזבח, ואוחז את הקרבן בידו, חשוב הקרבן כמונח בראש המזבח, משום שהנחת גופו של הכהן בראש המזבח, הרי היא כהנחת הקרבן. והוא הדין לענין הזאת וזריקת דם פסול, שמאחר והוא בידי הכהן העומד על ראש המזבח, חשוב הוא כמונח על המזבח, ואינו ענין כלל לנדון של אויר מזבח.

כי קאמר לעיל להסתפק בענין אויר מזבח, היינו באופן שעומד הכהן על הארץ ודתלנהו לזבח בקניא⁽⁶⁾ והושיטו לאויר המזבח, האם באופן זה נחשב הוא כמונח על המזבח מחמת הימצאו באוירו, או לא?

הכותל ונותנו שם,⁽⁴⁾ ואינו זורקו מרחוק. ואם כן אף אם אויר מזבח אינו כמזבח, עדיין תיתכן נתינת דם ללא ניתוקו מהמזבח.

ומקשינן: וכי הא, צורת נתינה זו שמקריב את החטאת אל הכותל הזאה היא? מיצוי היא? שאינו מזה הדם מרחוק אלא נותן העוף אל הכותל וממצה את דמה, ואילו חטאת העוף טעונה הזאה! וכן דמים פסולים של בהמה שמקריבם אל הכותל ונותנם הא זריקה היא? הלא שפיכה היא? ודם הבהמה טעון זריקה ולא שפיכה!

ועוד,⁽⁵⁾ וכי דרך הזאה בכך ליתן העוף אצל הכותל? וכן, וכי דרך זריקה בכך להקריב הכלי אצל הכותל?

אלא בהכרח אויר מזבח כמזבח, ולכך רשאי ליתן בהזאה וזריקה משום שאף בהיות הדם באויר חשוב הוא כעל המזבח, ואינו ירוד!

או הזאה, מכל מקום אין דרך זריקה והזאה בכך [חק נתן, טהרת הקודש].

6. כתב הקרן אורה, אבל אם היה הכהן עומד על הקרקע ומחזיק האברים בידו כנגד אויר המזבח, הרי זה כמי שהוא על המזבח, כיון שדרך עבודה בכך, והיינו לא כפי ששמע מרש"י שביאר דברי הגמרא לעיל באופן שהכהן עומד בראש המזבח, שמדבריו משמע שרק באופן זה לא הסתפקה הגמרא, אבל באופן שעומד על הקרקע עדיין יש להסתפק. ולדבריו קשה, מדוע העמידה הגמרא דווקא באופן שתלהו בקנה, ולא באופן שאוחזו בידו.

אולם בזבח תודה כתב, כי מה שהעמידה הגמרא באופן זה של קנה לאו דווקא, אלא הוא הדין אם עומד על הקרקע ואוחז את האברים

התוס' לעיל שהוכיחו מדברי הגמרא [סב ב] שבזריקת הדם צריך שיהיה אויר קרקע מפסיק בין הדם למזבח, הרי שאף לשיטה הסוברת אויר מזבח כמזבח יקשה, כי מאחר ואויר קרקע מפסיק בין הדם למזבח, נמצא שבהיות הדם כנגד אותו אויר, הרי הוא ירוד! ? וכתב, שדין הפסק קרקע זה אינו דין שיפסיק הקרקע בין הדם למזבח, אלא הוא דין הפסק בין הכהן הזורק למזבח, ואם כן אפשר שיעמוד הכהן על הקרקע ולהחזיק את הדם כנגד אויר היסוד.

4. והוכיח מכאן המקדש דוד [ד ג], שאין צריך שיגיע הדם על המזבח דווקא, ודי במה שנגע בכותלו מן הצד בכדי להיחשב שקלטו מזבח.

5. דהיינו, אפילו תאמר שצורה זו נחשבת זריקה

ובזה הסתפקנו מאי דינו?

ומסיקה הגמרא: תיקון!

מתניתין

משנה זו באה לבאר את הדין בענין כלי שרת המקדשים את הבאים בתוכם להיות קדושים להקרבה, ואשר משעה זו כבר אינם ניתנים להיפדות ולצאת לחולין. שכך הוא הדין בכל הדברים הטעונים כלים בכדי להכניסם או להקריבם ע"י הכלי, שרק משעה שבאו לתוך הכלי חלה עליהם קדושת הגוף למזבח. ובאה משנתנו לבאר שהכלים מקדשים בקדושה זו רק דברים הראויים להעשות באותם כלים, וכל כלי מקדש רק את הראוי להיעשות בו עצמו.

ולכן, כלי הלח דהיינו קערות ומזרקות המיועדים לדם וליין ושמן, הרי הם מקדשין⁽⁷⁾ רק את הלח הניתן בתוכם, ואם נתן בהם קמח אין הכלי מקדשו. ומדות יבש דהיינו כלים המיועדים למדידת הקמח

היבש, הרי הן מקדשות את היבש. [ולא היו כלים המיועדים ליבש מלבד כלי מדידה אלו, כי את המנחה היו נותנים בכלי הלח שהיו ראויים אף לכך ושתי מידות יבש היו במקדש, האחת למדידת שיעור עשרון שכל המנחות שיעורן הוא לפי עשרון, והשניה, למדידת חצי עשרון אשר בה מדדו את מנחת חביתי כהן גדול, שהיה מביא מנחתו ומחלקה מחציתה בבוקר ומחציתה בערב].

אין כלי הלח מקדשת את היבש, ולא יבש מקדש את הלח.

כלי הקודש שניקבו, אם עדיין עושין בהן מעין מלאכתן שהיו עושין בהן כשהן היו שלימים הרי אלו מקדשין,⁽⁸⁾ ואם לאו, אין מקדשין.

ובלן אין מקדשין את הניתן לתוכם אלא אם ניתנו לתוכם בקודש דהיינו בעזרה,⁽⁹⁾ אבל אם נתנן לתוכם כשהיו מחוץ לעזרה, הרי אלו לא מקדשים.

כנגד אור היסוד [שהוא נמוך וידו מדעת לשם], שאף זה בכלל ספק הגמרא. ומה שהעמידה הגמרא באופן זה של תלאו בקנה, היינו משום שבסתם אי אפשר לאחוז האברים על ראש המזבח ללא קנה, כי ראש המזבח גבוה ואין יד הכהן מגעת לשם.

7. הסתפק הגרי"ד, האם גם לגבי אותן עבודות הטעונות כלי שרת נאמר דין זה שאין לבצע עבודת דבר לח ממכלי יבש ולהיפך, או שרק לענין קידוש כלי נאמר דין זה. וצדדי הספק הם: האם דין זה הנו הלכה דווקא בקדוש וענינה הוא במה שאין הכלי מקדש את הדבר שאינו מיועד

לו, ואם כן זה דווקא לענין קדוש ולא לענין העבודות. או שענינו הוא במה שכלי שאינו מיועד לדבר מסויים, אינו חשוב כלי שרת לגבי דבר זה, ולכן אף עבודות שדינן להיעשות בכלי שרת צריכות להיות בכלי המיועד.

8. כתב הזבח תודה, אף על פי שמבואר בגמרא שאין לתקן הכלי שרת שנקבו בכל אופן, ומשום שאין עניות במקום עשירות, מכל מקום לענין קידוש, שם כלי עליו.

9. וכתב בזבח תודה, ואפילו אם נתן לתוכם מחוץ לעזרה והכניסם לעזרה, נתקדשו.

גמרא

אמר שמואל: מה ששינינו במשנה שאין כלי הלח מקדשים את היבש **לא שנו** זאת **אלא** לגבי כלי מדות דהיינו כלים המיועדים למדידת הלח [ושבעה כלי מדות לח היו במקדש בשיעורים שונים]. שמאחר ואין ראויים כלים אלו למדידת יבש, ולא נמשחו אלא למדידה, לפיכך אין הם מקדשים את היבש.⁽¹⁰⁾ אבל מזרקות אף על פי שכלי לח הם, מכל מקום **מקדשין** את היבש שכשם שראויים הם ללח כך הם ראויים לסלת שהוא יבש. לפי ש**נאמר** בקרבנות הנשיאים שהביאו קערה ומזרק והיו **"שניהם מלאים סולת"** [במדבר ז] הרי שהמזרק הגו כלי העשוי גם לצורך דבר היבש.

אמר ליה רב אחא מדיפתא לרבינא: והלא מנחה זו של הנשיאים לחה היא, שהרי נאמר בה "מנחה בלולה בשמן" ואם כן כיצד למד שמואל מקרבנות הנשיאים שכלי הלח מקדש את היבש?

אמר ליה: לא נצרכה הפסוק ללמדנו **אלא** לחלק היבש שבה כי אי אפשר שתיבלל כולה באופן שלא יהיו בה חלקים של יבש שלא נגע בהם השמן, ואף על פי כן למדנו בפסוק שאף אלו נתקדשו במזרקות.

איבעית אימא: מנחה לגבי דם כיבש דמי, ומאחר ומצינו בקרבנות הנשיאים שהמזרק המיועד לדם הלח קידש את המנחה היבשה ממנו, הרי שכלי הלח מקדשים אף את היבש.

אמר שמואל: כלי שרת אין מקדשין **אלא** כשהם שלימין למעט כלים שניקבו. וכמו כן אין הם מקדשין **אלא** כשהם מלאים מלא שיעורם הנדרש לדבר זה, והיינו, אם יבש הוא, צריך שיהיה שם עשרון שלם למנחה שזהו שיעורה. ואם מנחת נסכים היא הניתנת בכלי, צריך שיהיה שם שיעור שלושה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל. אבל אם חיסר מהשיעור הנדרש אין הכלי מקדשו, כיון ששיעור זה שנתן אינו ראוי לכלי.⁽¹¹⁾

למדידת שנים או שלושה עשרונים הנדרשים לפר ואיל, אלא כלי עשרון וחצי עשרון בלבד, והיו מודדים עשרון עשרון בכלי זה. ולכאורה, כיצד היו מודדים כן, הרי חסר בכלי השיעור הנדרש למנחה זו? ותירץ, שמאחר ודעתו להוסיף ולמדוד את כולה אין בה חסרון של חצי מנחה, כפי המבואר בהמשך הגמרא שאם דעתו להוסיף הרי כל מעט ומעט שמודד מתקדש. ומבואר בדבריו, שמה שצריך שיהיה שיעור שלם אין הכוונה שיהי כל השיעור יחד בתוך הכלי, אלא שכשהוא בא למדוד צריך שתהיה שם מנחה שלמה באופן שדעתו למדוד את כולה. וזה עצמו שדעתו להוסיף שוב בכלי זה, הרי זה חשוב שיש כאן שיעור מנחה שלימה

10. כתב הזבח תודה, היינו רק לענין דבר היבש שלא מתקדש ע"י כלי מדות הלח, אבל דבר לח שקבלו בכלי מדות הלח אפילו באופן שאין דרכו בכך כגון שקבל את הדם בכלי מדות של לח ולא במזרק, הרי זה נתקדש.

11. כן פירש רש"י. וכתב בכתבי הגרי"ז, מבואר מדבריו שדין זה ענינו בגוף המנחה שאינה ראויה להתקדש כשחסר משיעורה הנדרש, וגרע מכלי לח שאין מקדש את היבש, ששם המנחה עצמה בת קידוש היא אלא שאינה ראויה לכלי זה, ומה שאין כן בשחסר מהשיעור שאינה ראויה כלל לקידוש. והקשה, הרי מבואר במשנה במנחות [פז א] שלא היו במקדש כלים

הסוברת אין מקדשין אלא מתוכן, לא נתקדש החלק הגדוש שאינו בחלל הכלי, ולשיטה הגורסת אין מקדשין אלא בפנים הרי שאף המידה הגודשת נתקדשה, אף על פי שאינה בחלל הכלי.⁽¹⁴⁾

במתניתא תנא את שתי הגרסאות: **אין מקדשין אלא שלימין, ומלאים, ומתוכן, ובפנים.**

אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: מה ששנינו שאין הכלים מקדשין אלא אם היו מלאים לפי המידה **לא שנו** זאת **אלא** באופן שאין דעתו לאחר שנתן מקצת המידה להוסיף עוד

וכן אין הכלים מקדשין אלא מתוכן דהיינו רק את הניתן לתוך חללם.

ואמרי לה, יש הגורסים: כלי שרת אין מקדשין אלא שלימין, ומלאים, ומבפנים שנתן לתוכן כשהיו בתוך העזרה ולא בחוץ.⁽¹²⁾

ומקשינן: מאי בינייהו? בין אלו הגורסים אין מקדשין אלא מתוכן, לבין הגורסים אין מקדשין אלא מבפנים?

ומפרשת הגמרא: איכא בינייהו בירוצי מדות המידה הגודשת על הכלי,⁽¹³⁾ לגירסה

בדווקא, אלא הוא הדין לנופל על דפנות הכלי.

14. וכן הוא לדעת רבנו חיים בתוס', שלשיטה הסוברת אין הכלי מקדש אלא מתוכו, הרי שאף בירוצי מדות אינו מקדש וכל שכן שאינו מקדש באופן שחקק מושבו מבחוץ, ולשיטה הסוברת אין הכלי מקדש באופן שחקק מושבו בחוץ, אבל מקדש הוא לבירוצי מדות [צאן קדשים].

והנה, נדון זה של קידוש בירוצי מדות כתב רש"י שנחלקו בזה במשנה במנחות [צ א]. והקשה הקרן אורה, הרי לא מציינו שום מחלוקת בדבר זה אלא כל התנאים שם סוברים שכלי הלח בירוציהם קודש וכלי היבש בירוציהם חול! ועוד הקשה, מאחר וזה וודאי שכלי הלח מקדשי בירוציהם, אם כן מדוע סתם שמואל את דבריו ולא חילק בין כלי הלח לכלי היבש? ועוד, מאחר ובברייתא המובאת בסמוך נשנו שתי הגרסאות, אם כן אף שמואל היה לו לומר שאין מקדשים אלא בפנים?

ולכך כתב, כי שתי לשונות אלו לא חלקו כלל, אלא שמואל דיבר על כלי היבש אשר אין בירוציהם מתקדשים, והלשון האחרת עוסקת בכלי הלח המקדשים בירוציהם, ולא הוקשה

המצטרפת לקדש את כולה.

ובמנחות [ח א] הקשה, מדוע כתב רש"י שהחסרון הוא משום שאינו ראוי לכלי שמשמע דווקא לכלי זה אינו ראוי, הרי חצי מנחה אינה ראויה לשום כלי שהרי החסרון אינו בכלי אלא במנחה?! ועוד, מדוע נכלל דין זה בין כל אלו שחסרונם הוא בכלי?.

12. כן פירש רש"י. ורבינו חיים בתוס' פירש דהיינו מבפנים לכלי, ולמעט באופן שחקק את משבו של הכלי מבחוץ. וכתב בצאן קדשים, לשיטת התוס' מבואר יותר קושיית הגמרא בסמוך "מאי בינייהו", שאילו לדעת רש"י לא עסקו שתי לשונות אלו בענין אחד כלל, ומה מקום לקושיא זו. אכן לדעת תוס' ששתי הלשונות עוסקות בענין הכלי שאינו מקדש אלא מתוכו, הרי שיש לידע באיזה אופן נחלקו.

13. מלשון רש"י משמע דהיינו הגודש על המידה מלמעלה, ואינו בתוך חלל הכלי. אולם במנחות [פח א] פירש, דהיינו שכשמלאים את הכלי יותר מדי נופל מן המשקה שבתוכו לדופני הכלי. וכתב בעולת שלמה, כי פירושו כאן אינו

ואיכא דמתני לה לדברי רב אסי אלו אהא ששנינו בברייתא: אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה דהיינו מנחת נסכים וביכורים מן המדומע שזו תערוכת של חולין ותרומה, (16) ואף על פי שמותר הוא באכילה לכהנים ואינו אסור אלא לישראל מחמת התרומה המעורבת בו, מכל מקום דין המנחה לבוא דווקא מדבר המותר לישראל, וכפי האמור "ממשקה ישראל למנחה" דהיינו מן המותר לישראל. ואין צריך לומר שאין מביאים אותם מערלה וכלאי הכרם האסורים אף לכהנים. ואם הביא לא קדש.

ועל כך אמר רב ואיתימא רב אסי: מה ששנינו שהבא מאלו לא קדש היינו לענין ליקרב, אבל קדש ליפסל ואין הם יוצאים לחולין, אלא דינם לישרף משום שקדשם הכלי. ואמנם דברי רב אסי אינם מוסבים אלא על המנחות ולא על הביכורים, שהרי ביכורים אין בהם קדושת כלי, ולא שייך בהם ענין זה של ליפסל, ואף ענין של ליקרב לא שייך בזה שהרי אין הביכורים קרבים.

תנו רבנן: כלי קדש שניקבו באופן הפוסלם אין מתיבין אותן סביבות הנקב (17) בכדי

ולהשלים המידה, אבל אם דעתו להוסיף ולהשלים לשיעור הרי ראשון ראשון קודש וכל מעט ומעט שהכניס נתקדש מיד.

תניא נמי הכי כדברי רב אסי: מהו "מלאין" שאמרה תורה "שניהם מלאים סולת"? אין מלאין אלא שלימין שהיו עשורונים ולוגים שלימים ולא חסר בהם ממידתם שאם היה נחסר לא היה מתקדש. אמר רבי יוסי: אימתו אין מתקדשים פחות משיעור בזמן שאין דעתו להוסיף, אבל אם דעתו להוסיף הרי ראשון ראשון קודש.

שנינו במשנה: אין כלי הלח מקדש את היבש ולא יבש מקדש את הלח.

אמר רב ואיתימא רב אסי: מה ששנינו שאין הכלים מקדשים את הדבר שאינו ראוי להם לא בא לומר אלא שאין מקדשין ליקרב דהיינו שלא חלה קדושת הקרבה בניתן לכלי שאינו ראוי לו, אבל מקדשין כלים אלו (15) ליפסל שמאחר וניתנו לתוך כלי קודש אף על פי שאין הוא ראוי להם, מכל מקום הוכשרו על ידו להיפסל משום "יוצא" שהוא פסול החל בקודש בלבד, או משום נגיעת טבול יום הפוסל את הקודש.

התוס' שאנץ.

16. כן פירש רש"י. ורבינו חיים בתוס' פירשו, המעורב בערלה וכלאי הכרם, ומיאנו בפירוש רש"י, משום שמאחר והמדומע בתרומה מותר לכהנים, אין בזה חסרון שאינו "ממשקה ישראל למנחה", ולא נתמעט בהבאת מנחה.

17. והיינו בכדי לתקנו כמו שפירש רש"י, אבל ניתן להתיכו כולו מחדש [זבח תודה].

לגמרא אלא מאחר ו"מתוכן" ו"בפנים" דבר אחד הוא, אם כן מדוע שמואל נקט בלשון זו והאיכא דאמרי נקטו זאת בלשון אחרת? ועל כך תירצה הגמרא, כי בין שתי שונות הללו יש חילוק בדין הבריוצים אשר בכלי הלח נתקדשו ובכלי היבש לא נתקדשו.

15. כתב הזבח תודה, היינו רק לגבי כלי שאינו ראוי או נתינה בפחות משיעור כשאין דעתו להוסיף, אבל נתינה לכלי מחוץ לעזרה, אינה מתקדשת אפילו לענין להיפסל, וכן הביא בשם

מעשה מחט דהיינו חלקים חלקים הנתפרים זה לזה באמצעות מחט, **אלא מעשה אורג** שאורגו מתחילה בצורת בגד וכולו חלק אחד. **שנאמר "מעשה אורג"** (22) [שמות כח].

ואם **נתגעלו** (23) שנתלכלכו הבגדים **אין מכבסין אותם לא בנתר ולא באהל** שאלו סוגי כיבוס המנקים את הלכלוך, והיינו גם כן מהטעם שהוזכר, שאין עניות במקום עשירות. (24)

ותמהה הגמרא: וכי רק בנתר ואהל אין מכבסין **הא במים מכבסים?** והלא הטעם בזה הוא משום שנראה כעניות, ואם כן מה לי נתר מה לי מים, ואדרבה, אם כיבוס המועיל היטב אין מכבסים בו, כל שכן מים שהוא כיבוס גרוע יותר?

לסותמו וכפי שהיו עושים לכלי מדות שניקבו, **ואין מתיכין לתוכן אבר** דהיינו עופרת כדי לסתום הנקב. והטעם, משום שהמקדש הנו מקום עשירות ואין זה דרך ארץ לעשות בו דברים הנראים עניות.

ומטעם זה, גם אם **נפגמו ונשברו** (18) **אין מתקנין אותן**. וכמו כן **סכין שנפגם** פגימה גדולה באופן שתיקון השחזתה יהיה ניכר (19) **אין משחזין את פגימתה**. **נשמטה** הסכין מקתה **אין מחזירין אותה**. (20) **אבא שאול אומר: סכין מטרת מחמת שהיתה רכה וקלה ליפגם פגימות קלות היתה במקדש והיתה מטרת את הקדשים ונמנו עליה כהנים וגנזוה**. (21)

תנו רבנן: בגדי כהונה, אין עושין אותם

כהונה שנקרעו אין לתופרם משום שע"י תפירה אינם "מעשה אורג". ודקדק בזה את דברי הברייתא לעיל שלא כללה את בגדי כהונה בדין זה שאין מתקנים כלי שרת שנפגמו. והיינו משום שכלי שרת ניתן היה לתקנם אלמלא הטעם של אין עניות במקום עשירות, ומה שאין כן בגדי כהונה שאין לתופרם משום שצריכים להיות "מעשה אורג".

23. כתב **בזבח תודה**, גיעול אינו נקרא אלא אם היה עליו לכלוך ממש שהיה אדם מתביש לעמוד כן בפני גדולים, אבל אם נטף על הבגד טיפה מועטת של דם ושמן אין זה בכלל גיעול. שאם לא כן יהיה צריך בכל יום להפסיד הרבה מבגדי כהונה ולעשות מהן פתילות, שאי אפשר כמעט לכהן להזהר בזה בעזרה.

24. **בקרית ספר** [כלי המקדש א] מצדד לומר שהוא דין דאורייתא. אולם הר"ש משאנץ על הספרא [פרשת צו ו ח] כתב שהוא מדרבנן.

18. והיינו שנפגמו פגימה גדולה, וכפי שכתב רש"י בסמוך לגבי סכין שנפגמה [זבח תודה].

19. כן פירש רש"י. וביאר החק נתן, מה שהוצרך לפרש כן הוא משום המשך הברייתא לגבי סכין מטרת, שמשמע בדברי אבא שאול שרק משום שהיתה רגילה להיפגם לכך גנזוה, ולכאורה היינו לא כפי המבואר ברישא שכבר לאחר פגימה ראשונה אין להשחיתה, אלא בהכרח עוסקת הרישא באופן זה שנפגמה פגימה גדולה, שאין לתקנה מחמת שתיקונה ניכר.

20. ואף זה מטעם אין עניות במקום עשירות [תוס'].
21. ואמר הגר"ז [הובא במנחת אברהם לעיל מז א], אפילו לדעת התוס' לעיל [מז א] שסכין השחיטה אינה כלי שרת, מכל מקום מאחר ואין להשתמש בה לשימוש הדיוט לכן יש לגנזוה.

22. כתב המדחשת [חלק א סימן ב, א ח] בגדי